Tarinan juonto

Lukukeskustelu eli opetus

Kerro tarina (liite 1): luku 3

Taustaa

Tarinassa tutustutaan lukuun kolme tarinan keinoin. Samalla pohjustetaan ajatusta siitä, että luvut eivät ole vain kokonaisuuksia, vaan ne rakentuvat pienemmistä osista.

Ennen tarinaa: lempinimet

Keskustelkaa oppilaiden kanssa ennen tarinan lukemista **lempinimistä**:

- Onko luokan oppilailla lempinimiä?
- Millaisia ne ovat?

Esimerkki: Luokassa on oppilas nimeltä Roope, jonka lempinimi on Ropsu. Kun kaveri huutaa: ”Ropsu, tule tänne!”, Roope tietää heti, että häntä kutsutaan. Hän tunnistaa itsensä sekä nimestä Roope että lempinimestä Ropsu. Kyseessä on ihan sama poika – hänellä on vain kaksi nimeä: varsinainen nimi Roope ja lempinimi Ropsu.

Kerro oppilaille: ”Tänään tutustumme tarkemmin lukuun kolme ja opimme, että myös luvuilla on lempinimiä.”

Tarinan esittely

Kerro sitten, että luet kohta oppilaille SolmuPolun tarinan luvusta 3. (Myös luvuista 1 ja 2 on tarinat, mutta luvusta 3 alkaen tarinat tuodaan mukaan oppilaille.) Tarinassa esittäytyy lukuolio Keikkuvakolme.

Aiemmin tapahtunutta

Emma ja Matti ovat ekaluokkalaisia. Kesäloma on päättynyt, ja koulu alkaa. Lapset päättävät rakentaa lukumääräpaloista hienon linnan. Matti lähtee varastoon hakemaan tarvikkeita, ja Emma jää odottamaan ja nukahtaa nurmikolle. Hän kuulee mukana olleesta laatikosta rapinaa, ja hänen yllätyksekseen esiin ilmestyy Rakentajayksi.

Aiemmissa tarinoissa Rakentajaykköset ovat auttaneet lapsia rakentamaan linnan perustuksen ja Kaverikakkoset sen seinät. Nyt linnaan pitäisi saada muurikuviointi. Millainen se on? Anna oppilaiden kertoa, ja piirrä kuvio taululle.

Lukekaa tämän jälkeen tarina lukuolio Keikkuvakolmesta ja lasten linnanrakennuspuuhista.

© 2026 Matematiikan SolmuPolku

Vain pilottiin osallistuvien opettajien omaan käyttöön lukuvuonna 2026–2027.
Ei edelleen jaettavaksi.

Kysymykset tarinan jälkeen

1. Mitä lapset halusivat rakentaa linnaan? (Muurikuvioinnin.)
2. Miksi he eivät heti aloittaneet muurikuvioinnin tekemistä? (He eivät tienneet, miten se tehdään.)
3. Miksi Rakentajayksi kiipesi Kaverikakkosen olkapäälle? (Se halusi nähdä linnan suunnitelmapaperin.)
4. Millä tavalla se ratkaisi muurikuvioinnin pulman? (Kahdesta ja yhdestä rakentui muurikuviointiin sopiva lukumääräpala, Keikkuvakolme.)

Lempinimen pohdinta

Keikkuvakolme kertoi tarinassa, että se tunnetaan myös lempinimellä Kaksi ja yksi.

Miksi Keikkuvakolmen lempinimi on juuri Kaksi ja yksi tai Yksi ja kaksi – eikä vaikkapa Yksi ja yksi? Anna oppilaiden ”todistaa” se sinulle! (Ks. lukukeskusteluvideo.)

- Varmista, että jokainen oppilas saa itse näyttää, selittää ja todistaa, miksi Keikkuvakolmen lempinimi on juuri Kaksi ja yksi tai Yksi ja kaksi.
- Toimikaa piirissä (jos sinulla on konkreettiset lukuoliot) tai älytaululla (perusnäyttö, lukualue 0–10, näkymä: lukuoliot).

Todistaminen

Kaksi ja yksi

Rakentajayksi hyppää Kaverikakkosen olkapäälle. Luetaan yhdessä ääneen: ”Kaksi ja yksi on yhdessä kolme.”

Kysy: Onko kaksi ja yksi yhdessä kolme? Voitko todistaa sen?

Anna oppilaiden todistaa esimerkiksi niin, että Kaverikakkonen hyppää Keikkuvakolmen syliin.

Kysy: Kuinka monta puuttuu kolmesta? (Yksi.) Rakentajayksi hyppää Keikkuvakolmen syliin.

Vakuuttuminen: Ei yhtään yli eikä yhtään vaille – SAMA lukumäärä!

Yksi ja kaksi

Kysy: Entä onko yksi ja kaksi yhdessä kolme?

Kiepautetaan Keikkuvakolme ylösalaisin, jolloin muodostuu lempinimi Yksi ja kaksi: yksi ja kaksi on yhdessä kolme. SAMA lukumäärä, miten päin tahansa katsoo!

Saman voi todistaa myös lukumääräpaloilla (ks. malli lukukeskusteluvideolta).

© 2026 Matematiikan SolmuPolku

Vain pilottiin osallistuvien opettajien omaan käyttöön lukuvuonna 2026–2027.
Ei edelleen jaettavaksi.

Yhteenveto

Huomatkaa, että on aivan sama, kummin päin kolme rakennetaan – ensin kaksi ja sitten yksi tai ensin yksi ja sitten kaksi – lukumäärä on silti kolme. SAMA lukumäärä ERI tavoin!

© 2026 Matematiikan SolmuPolku
Vain pilottiin osallistuvien opettajien omaan käyttöön lukuvuonna 2026–2027.
Ei edelleen jaettavaksi.